

Stanislav Komárek mezi fikcí a realitou

Praha, 21. 1. 2003

HN.IHNED.CZ

Ivan Matějka

Stanislav **Komárek** byl širší veřejnosti dosud znám především jako autor esejů a publicistických textů, které se svým obsahem a zaměřením pohybovaly - řečeno slovy jednoho z recenzentů jejich knižního souboru (Pitevní praktikum pro pokročilé) - "na tenké čáře mezi biologií a vědami společenskými". První Komárkův román, který vychází v brněnském nakladatelství **Petrov** pod názvem **Opšlstisova** nadace, leží také na jakési "tenké čáře". Tato málo znatelná hranice vede mezi realitou a smyšlenkou.

Románový příběh, navzdory fantastickému vyústění, by mohl být i obecnější biografií jedné části Komárkovy generace. Směšně tragický hrdina románu Viktor Kaplan se totiž - podobně jako autor - ocitá počátkem osmdesátých let v rakouském exilu, kde se snaží uplatnit v oboru, jenž vystudoval ještě v Praze.

Komárek, který se sám proměnil v jednu z epizodních postav děje, neopomene v autorské předmluvě připomenout, že detaily a celkový obraz prostředí jsou ("až na několik výjimek") pravdivé. Ta poznámka je tu ovšem na místě: Nejednomu čtenáři by totiž mohly mnohé okolnosti Kaplanova příběhu připadat až nepravděpodobné. Jistě, román ústí do fantasmagorie, ale bizarní se jeví už vstupní popisy složitých úředních procedur a procesů, jimiž exulant musí projít. "Franz Kafka nebyl žádný morbidní vizionář či náboženský symbolista. Byl to zkušený a vzorný úředník a pro úřad byl tím, čím byl pro český venkov Vítězslav Hálek," jizlivě poznamenává autor na okraj rakouské byrokracie.

V předmluvě **Komárek** upozorňuje, že jeho text v žádném případě nechce být podobenstvím Velkého Světového Spiknutí, "které vše řídí". V textu pak snáší dostatek důkazů o tom, že lidské společenství je nadměru bizarní i bez zásahů různých těch tajných bratrství a uskupení. Ale kdoví: Na záložce autor přiznává, že podle jeho původního záměru měla obálku zdobit ilustrace táhnoucího tureckého vojska, za nímž v pozadí vyčnívá silueta Manhattanu. Události 11. září 2001 tento záměr proměnily v "konjunkturální kýč"...

Kaplanův příběh je vyprávěn svižně, rychle, zároveň však téměř bez emocí. Autor dává přednost věcným pozorováním, při nichž nezapře, že v sobě slučuje přírodovědce a filozofa.

Jakési "intelektuální pitvání" reality zdá se být dokonce pravým posláním románu. I proto Kaplanův příběh prostupují četné komentáře, postřehy, poznámky.

Mnohé z těch drobných, ale i obsáhlejších vsuvek či odboček jsou vlastně jakýmsi miniaturními esejemi či jejich náčrtů. Ve jménu logiky děje **Komárek** dokonce celou jednu kapitolu věnuje stručnému výkladu jedné z kapitol turecké historie. Na čtenáři nechává, zda ji vynechá, či přečte. Ostatně, svému románu vepsal přívlastek "nepravdivý".

Stanislav **Komárek**:

Opšlstisova nadace,
Nakladatelství **Petrov**,
Brno 2002.

Vázáno, 200 stran, 190 Kč.